

ТАҚРИЗИ

мушовири илмӣ ба рисолаи доктории **Ойматова Ҳочармо Холмуродовна** дар мавзуи «**Таъсири нанохокаи гидразин ба тағйирёбии хосиятҳои гармофизикӣ ва адсорбсионии омехтаи системаи сечузъа (H_2Si_4 , нанонайчаҳои бисёрқабатаи карбонӣ ва N_2H_4) дар фазаи сахтӣ**» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои техникӣ, аз рӯйи ихтисоси 01.04.14 – Физикаи ҳарорат ва назарияи техникаи гармо.

Ойматова Ҳочармо Холмуродовна соли 1983 филиалӣ Институти педагогӣ Душанбе ба номи Т.Г.Шевченко дар шаҳри Қурғонтеппа (ҳозира ДДБ ба номи Носири Хусрав)-ро аз рӯйи ихтисоси физика-математика хатм намудааст. Аз соли 1993 то солҳои 2000-2005 муовини денкани факултети физика оид ба таълим ва тарбия, солҳои 2005-2012 муошир-оператори шӯъбаи ғоибона, солҳои 2012-2020 дани факултети физика ва аз соли 2021 ин ҷониб ба ҳайси омӯзгори кафедраи физикаи умумӣ дар Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав кор ва фаъолият намуда истодааст.

Мавзӯи рисолаи доктории Ойматова Ҳ.Х. бо унвони «Таъсири нанохокаи гидразин ба тағйирёбии хосиятҳои гармофизикӣ ва адсорбсионии омехтаи системаи сечузъа (H_2SiO_4 , нанонайчаҳои бисёрқабатаи карбонӣ ва N_2H_4) дар фазаи сахтӣ» тибқи қарори Шурои олимони Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» аз 29 декабри соли 2017, протоколи №5 тасдиқ гардида буд. Тибқи қарори Шурои олимони Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» аз 30 январи соли 2024, протоколи №6, мавзуи рисолаи илмии Ойматова Ҳочармо Холмуродовна ба «Таъсири нанохокаи гидразин ба тағйирёбии хосиятҳои гармофизикӣ ва адсорбсионии омехтаи системаи сечузъа (H_2SiO_4 , нанонайчаҳои бисёрқабатаи карбонӣ ва N_2H_4) дар фазаи сахтӣ» иваз карда шуд.

Диссертатсия дар кафедраи физикаи умумии МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» анҷом дода шудааст. Давраи иҷрои диссертатсия солҳои 2017-2024-ро дар бар мегирад. Мавзуи тадқиқоти унвончу хеле мубрам мебошад. Зеро омӯзиши хосиятҳои гармофизикӣ (коэффитсиентҳои гармидихӣ, гармигузаронӣ, гармиғунҷоиши хос, ҳароратгузаронӣ) ва адсорбсионӣ (коэффитсиентҳои адсорбсия, массадиҳӣ, варамкунӣ) яке аз параметрҳои муҳими назоратшаванда дар равандҳои ба монанди технологӣ мебошад. Тадқиқи ин бузургӣҳо дар чунин соҳаҳои иқтисодиёт ва саноат, ба монанди саноати истихроҷи маъдан, хоҷагии қишлоқ ва тиб, амалӣ карда мешаванд. Тадқиқоти диссертатсионӣ ба тадқиқи

амалии бандҳои муҳими барномаи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ» барои солҳои 2020-2040 (Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олӣ аз 26.12.2019) ва ба рушди соҳаи саноати ҷумҳурӣ мусоидат намуда, тадқиқи он дар шароити кунунӣ яке аз масъалаҳои актуалӣ ба шумор меравад.

Дастовардҳои илмӣ тадқиқот дар он зоҳир мегардад, ки бо истифодабарии дастгоҳҳо ва назарияҳои хосиятҳои гармофизикӣ ва адсорбсионии омехтаи системаи сечузъа (H_2Si_4 , нанонайчаҳои бисёрқабатаи карбонӣ ва N_2H_4) дар фазои сахтӣ, захираи калони мукамалгардани равандҳои технологӣ мебошад, ки дар ҳарорат ва фишорҳои баланд ба амал меоянд, барои такмил додан ва интенсификатсияи равандҳои пештар мавҷудбуда дар соҳаҳои химия, сузишворӣ, мошинсозӣ, электроника, маводҳои наносохтордор, наномоеҷҳо ва дигар соҳаҳои саноат асос шуда метавонанд.

Саҳми муҳаққиқ Ойматова Х.Х. пеш аз ҳама, ин тартиб додани вазифаҳои асосӣ, интихоби усулҳо ва самтҳои тадқиқот, муқаррар намудани қонуниятҳои асосии равандҳои гармофизикию адсорбсионии гузаранда ва тартиб додани алгоритмҳои ҳалли онҳо ҳангоми омӯзиши системаҳои сечузъа, гузаронидани таҷрибаҳо, таҳлил ва омӯхтани алоқамандии байни хосиятҳои термодинамикӣ, гармофизикӣ ва адсорбсионӣ, коркарди натиҷаҳои тадқиқот ва ба расмият даровардани хулосаҳои асосии кори тадқиқотӣ мебошад.

Рисола корҳои дахлдорро дар бар мегирад, аз қабili модификатсияи кислотаи кремний, НБК ва наноҳокаи гидразини барои ба даст овардани маводи беназири дорои хосиятҳои махсуси термодинамикӣ, гармофизикӣ ва адсорбсионӣ ва аз назари илмӣ яке аз мавзӯҳои мубрами имрӯз ба шумор меравад, ки ҳадафи он дар ошкор намудани бисёр масъалаҳои соҳаи муҳокимашаванда мебошад. Муодилаи ҳолат бо истифода аз параметрҳои гармофизикӣ ва хосиятҳои адсорбсияи системаҳои сечузъа, ба ғайр аз алоқамандкунии ин параметрҳо дар пайвастагии термикӣ бо ҳаҷми гидразин буда, инчунин таҳти роҳбарии муаллиф дар доираи кори рисола номзади илмҳои техникӣ Сафаров Ш.Р. корҳои илмӣ-тадқиқотӣ анҷом додааст.

Дар раванди таҳияи диссертатсия муҳаққиқ Ойматова Ҳочармо Холмуродовна худро ҳамчун тадқиқотчии фаъол ва мустақил нишон дода, барои омода намудани кори илмӣ худ аз адабиёти ватанию хориҷии соҳавӣ васеъ истифода намудааст. Бояд гуфт, корҳои илмӣ-тадқиқотӣ дар озмоишгоҳҳои илмӣ кафедраи физикаи умумии МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» гузаронида шудаанд ва натиҷаҳои илмӣ бевосита зимни тадқиқот ба даст оварда шудаанд. Илова бар ин

таълифи мақолаву гузориш ва маърузаҳои илмӣ вобаста ба мавзуи тадқиқ аз дастовардҳои диссертант махсуб меёбанд.

Муҳтавои диссертатсия дар шакли маърузаҳо дар конференсияҳои илмию назариявии ҳайати профессорону устодони МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” мавриди муҳокимаву баррасӣ қарор гирифтааст. Диссертатсия дар сатҳи баланди илмӣ-тадқиқотӣ таълиф ёфта, ба талаботи кори диссертатсионӣ пурра ҷавобгӯ мебошад. Автореферат ва 75 мақолаи интишорнамудаи диссертант, аз ҷумла 21 мақола дар маҷаллаҳои аз ҷониби КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пазируфташуда ба таъб расидаанд ва як патенти хурди Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳти рақами ТҶ 1186 аз соли 2021 мазмуни умумии диссертатсияро бозгӯ менамоянд.

Бинобар ин, диссертатсияи муҳаққиқ **Ойматова Ҳочармо Холмуродовна** дар мавзӯи «**Таъсири наноҳокаи гидразин ба тағйирёбии хосиятҳои гармофизикӣ ва адсорбсионии омехтаи системаи сечузъа (H_2Si_4 , нанонайчаҳои бисёрқабатаи карбонӣ ва N_2H_4) дар фазаи сахтӣ**», ки ба пуррагӣ аз рӯи талаботи бандҳои шиносномаи ихтисоси 01.04.14 – Физикаи ҳарорат ва назарияи техникаи гармо омода гардидааст, тадқиқоти илмӣ-тахассусии анҷомёфта ҳисобида, онро аз рӯи ихтисоси болозикр барои химоя тавсия менамоям.

Мушовири илмӣ,

доктори илмҳои техникӣ,
ичроқунандаи профессори кафедраи
“Техника ва энергетикаи гармо”-и
ДТТ ба номи академик М.С. Осимӣ.

Зарифзода М.А.
31.05.24

Имзои Зарифзода М.А.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори ШК ва КМ ДТТ
ба номи академик М.С. Осимӣ



Кодирзода Н.Х.